

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.163/2022/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. január 31.
Az ügy tárgya: kábítószer-kereskedelem büntette
Terhelt: I. rendű
Elsőfok: Fővárosi Törvényszék, 31.B.1373/2019/98., ítélet, tárgyalás, 2020. augusztus 25.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 3.Bf.183/2020/48., ítélet, nyilvános ülés, 2021. február 17.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt a védője útján
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer-kereskedelem büntette miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által a védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 31.B.1373/2019/98., illetve a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.183/2020/48. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Fővárosi Törvényszék a 2020. augusztus 25-én kihirdetett 31.B.1373/2019/98. számú ítéletével az I. rendű terheltet társtettesként elkövetett kábítószer birtoklásának büntette [Btk. 178. § (1) bekezdés IV. és V. fordulat, (2) bekezdés c) pont] miatt 8 év, fegyházban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2021. február 17-én meghozott 3.Bf.183/2020/48. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulatába ütköző, de a (3) bekezdés szerint minősülő, társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntettként minősítette, egyebekben pedig a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított, az I. rendű terheltet érintő tényállás szerint az I. rendű terhelt egy külföldi ismerőst meglátogatva, a büntetés-végrehajtási intézetben ismerkedett meg a büntetését töltő II. rendű terhelttel.

[4] Az I. rendű és a III. rendű terhelt között megismerkedésüket követően érzelmi kapcsolat alakult ki.

[5] A III. rendű és a IV. rendű terhelt régebb óta ismerték egymást, 2017 tavaszán a IV. rendű terhelt kapcsolata megszűnt, így a III. rendű terhelt átmenetileg az érzelmileg és anyagilag is nehéz helyzetbe került IV. rendű terheltet befogadta a saját lakásába.

[6] Az I. rendű és a II. rendű terhelt legkésőbb 2016 novemberétől kábítószernek Magyarország területére kereskedési céllal történő behozatalával foglalkozott. A kábítószer – kokaint – elsősorban külföldről szerezték be oly módon, hogy Magyarországról futárokat küldtek ki, ahol egy ugyancsak külföldi származású férfi várta a futárokat, majd pár nap ott-tartózkodás után a futár részére egy, a kábítószer csempészésére kialakított duplafenekű táskában átadta a kábítószer, aki azt Magyarországra hozta. A Magyarországra ily módon behozott kábítószer további sorsa ismeretlen.

[7] 2016 novemberében a II. rendű terhelt megkérte az általa korábban már ismert személy 1-et, hogy utazzon ki külföldre, átadva neki az odaútra szóló repülőjegyet. Személy 1 2016. december 7-én utazott ki külföldre, a kint-tartózkodás költségeit a Western Unionon keresztül Magyarországról küldték ki neki, többek között az I. rendű terhelt 2016. december 12-én és 27-én. Amikor személy 1 jelezte a II. rendű terheltnek, hogy küldje ki neki a visszaútra szóló repülőjegyet, a II. rendű terhelt közölte vele, hogy csak akkor kapja meg a repülőjegyet, ha átutazik egy másik városba, és onnan kábítószer csempész be Magyarországra. Személy 1 a II. rendű vádlott kérését megtagadta, és 2017. január 5-én Magyarország külföldi főkonzulátusán bejelentést tett, majd a konzul jelenlétében a Szövetségi Rendőrség Központi Egységénél feljelentést tett. (I. tényállási pont)

[8] A terhelteknek újabb futarra volt szüksége, ezért a III. rendű terhelt felajánlotta a IV. rendű terheltnek azt a lehetőséget, hogy egymillió forint ellenében utazzon ki külföldre, és onnan egy, kábítószer csempészésére alkalmas, preparált táskában csempésszen be Magyarországra kábítószer, és így a felé felhalmozódott tartozását is ki tudja egyenlíteni. A IV. rendű terhelt szorult helyzetében vállalkozott a feladatra, miután a III. rendű terhelt megnyugtatta, hogy nincs mitől félnie, idáig még senkinek sem támadt gondja.

[9] A részleteket az I. rendű és a III. rendű terhelt mondta el a IV. rendű terheltnek, de jelen volt a II. rendű terhelt és egy további, az eljárás során ismeretlenül maradt ismerőse.

[10] A repülőjegyet a II. rendű terhelt által biztosított pénzből a III. rendű terhelt vásárolta meg, és azt az I. rendű terhelttel közösen adták át a IV. rendű terheltnek, majd kivitték őt a repülőterre, ahonnan a IV. rendű terhelt 2017. június 5-én utazott el külföldre.

[11] A IV. rendű terhelt külföldön a másik három terhelt instrukcióinak megfelelő szállodába ment, ahol felkereste őt a terheltek ugyancsak külföldi ismerőse. Tíz nap kint-tartózkodás után – miközben a terheltek itthonról olyan instrukciókkal látták el a IV. rendű terheltet, hogy készítsen a telefonjával fényképeket, mintha turistaként tartózkodott volna külföldön – 2017. június 15-én a külföldi ismerős kábítószer-csempészésre alkalmas

duplafenekű táskát adott át a IV. rendű terheltnek, benne elrejtve egy kilogramm tömegű kokaint.

[12] A IV. rendű terhelt a kokaint tartalmazó táskával egy külföldi városba repült, ahol a repülőtéren már várta az I. rendű és a III. rendű terhelt, majd 2017. június 19-én mindhárman az I. rendű terhelt által vezetett Toyota típusú gépkocsival Magyarországra hajtottak. Budapesten egy MOL töltőállomáson rendőri intézkedés alá vonták őket, és a gépkocsiban az országba behozott kábítószer megtalálták és lefoglalták.

[13] A terheltek által az országba behozott 943,54 gramm tömegű por 742 gramm kokainbázist tartalmaz, amely meghaladja a jelentős mennyiség alsó határát, annak 1855%-a (18,6-szerese), és meghaladja a különösen jelentős mennyiség alsó határát is, annak 185,5%-a (mintegy 1,9-szerese). (II. tényállási pont)

[14] Az I. rendű terhelt által ismerte meg II. rendű terhelt tanú 1-et, akit 2017 májusában megkért arra, hogy Dél-Afrikából fogadjon egy küldeményt. Miután tanú 1 szívességből elvállalta, 2017. május 14-én egy 88 kilogramm súlyú, faláda-bútort tartalmazó csomag érkezett tanú 1 nevére, amelynek vámkezelését a címzett végezte el, de a vámköltséget a II. rendű terhelt biztosította a részére.

[15] A repülőtérrel a csomagot az I. rendű terhelt és tanú 1 elszállították az I. rendű terhelt lakására, ahol tanú 1 távozását követően megjelent a II. rendű terhelt, és a bútort megbontva onnan kivett több kisebb, marihuánát tartalmazó csomagot, amiből egyet magához vett, a többi csomag tekintetében pedig megkérte az I. rendű terheltet, hogy azok átmenetileg hadd maradjanak nála, amibe az I. rendű terhelt beleegyezett.

[16] Még azon a napon az I. rendű terhelt a 11 darab, összesen 8649,18 gramm tömegű marihuánát tartalmazó csomagot elvitte a III. rendű terhelt lakásába, ahol a III. rendű terhelt tudtával azokat a konyhaszekrényben helyezte el.

[17] A terheltek 2017. június 19-i elfogását követően a III. rendű terheltnél megtartott házkutatás során a konyhaszekrény alsó polcán megtalálták egy nejlontáskában a 11 csomagot, továbbá 3 darab digitális mérleget, melyek közül az egyik MDMA-val és kannabiszra jellemző kannabinoid vegyületekkel, a másik MDMA-val volt szennyezett, valamint egy ékszermérleget, amely ugyancsak MDMA-val és kokainnal volt szennyezett.

[18] A 8649,18 gramm marihuána 402,7 gramm delta-9-THC-t tartalmaz, amely meghaladja a jelentős mennyiség alsó határát, annak 336%-a, de nem éri el a különösen jelentős mennyiség alsó határát, annak 33,6%-a. (III. tényállási pont)

[19] II. 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen – védője útján – az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyben eljárási szabálysértés megvalósulását, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, illetve a b) pont ba) alpontjában írt felülvizsgálati okok fennállását állította.

[20] Eljárási szabálysértésként rótta fel, hogy az elsőfokú eljárásban a Fővárosi Törvényszék azt a védőt rendelte ki a III. rendű terhelt védelmére, aki az I. rendű terhelt ellen a Pesti Központi Kerületi Bíróságon párhuzamosan folyamatban volt büntetőügyben éppen az I. rendű terhelt meghatalmazott védője volt. E minőségében a védő a jelen ügyre vonatkozó információkról is tudomást szerzett az I. rendű terhelttől, amely információkat a III. rendű terhelt a Fővárosi Törvényszék előtt tett, az I. rendű terheltet terhelő vallomásában fel is használt. Emiatt a védő „vonatkozásában” a Budapesti Ügyvédi Kamara előtt fegyelmi eljárás is indult.

[21] A Be. 3. § (1) bekezdésében biztosított hatékony védelemhez fűződő jog értelmezését követően, az Alkotmánybíróság 22/1994. (IV. 16.), 428/B/1998. és 8/2004. (III. 25.) AB határozatot idézve arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű terhelt és a III. rendű terhelt

között fennállt érdekellentét folytán a III. rendű terhelt védelmében eljáró védő kizárt védőként vett részt az eljárásban. Megítélése szerint ez egyúttal azzal a következménnyel járt, hogy az I. rendű terhelt az eljárásban az őt megillető törvényes jogokat nem gyakorolhatta, amellyel sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő joga.

[22] Álláspontja szerint a jogerős ítéletben megállapított tényállásból az I. rendű terhelt bűnösségének alapjául szolgáló konkrét tények nem tűnnek ki, miként az elsőfokú bíróság minősítésétől való eltérés alapjául szolgáló tények sem. Az ítéletábrák indokaiból kiolvashatatlanak tartotta – azonos tényállás mellett – a cselekmény súlyosabb minősítését.

[23] A törvénysértő minősítés mellett a kiszabott büntetést is törvénysértőnek tartotta, kifejtve, hogy a másodfokú bíróság valójában „az első fokon kiszabott büntetéshez mért megfelelő minősítést” keresett. Ilyen körülmények között, a cselekmény körülményeinek és a belső arányosság követelményének szem előtt tartásával a kiszabott büntetés eltúlzott, aránytalanul súlyos.

[24] Indítványozta ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását.

[25] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.199/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[26] Az átirat szerint az indítványban megnevezett ügyvéd az alapügyben nem látta el az I. rendű terhelt védelmét, ezért a védő kizárásának törvényi alapjaként szóba jöhető Be. 43. § (2) bekezdésének alkalmazása sem merülhet fel.

[27] A BH 2018.10., BH 2016.170. és EBH 2013.B.2.II. számon közzétett eseti döntések felhívásával kiemelte továbbá, hogy a védő kizárólag a saját védencét érintő eljárási szabálysértés miatt jogosult a felülvizsgálati indítvány benyújtására. Ehhez képest jelen ügy I. rendű terheltjének a védelmét kizárólag olyan védők látták el a büntetőeljárás során, akiknek kizártságára maga az indítványozó védő sem hivatkozott. Ekként a III. rendű terhelt védőjének eljárásával megvalósulni vélt eljárási szabálysértés a Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az I. rendű terhelt tekintetében nem alapoza meg felülvizsgálatot.

[28] Megítélése szerint az indokolási kötelezettség megsértésében megnyilvánuló eljárási szabálysértésre való védői hivatkozás sem eredményezheti a jogerős ítélet felülvizsgálati eljárás keretében történő felülbírálatát, mivel az valósága esetén sem meríti ki a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt, és a Be. 649. § (1) bekezdés d) pontjában írtak folytán a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések egyikét sem.

[29] Az indítványban érvényesített anyagi jogi kifogásokat illetően a Legfőbb Ügyészség az irányadó tényállásból kiolvashatónak tartotta a kábítószer-kereskedelem kereskedéssel megvalósított elkövetési magatartásának a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 1/2007. Büntető jogegységi határozatában, illetve az 57/2007. BK vélemény 5.b) pontjában meghatározott ismérveit.

[30] Ennek megfelelő okfejtése szerint az I. rendű terhelt jogerős ítéletben írt magatartása kábítószer birtoklása büntettként sem minősülhet, mert a kábítószer nem saját igényeinek kielégítése céljából hozta be az országba, hanem máshoz vagy másokhoz történő eljuttatása céljából, ami a kábítószer-kereskedelem büntettként a megállapítását vonja maga után.

[31] Utalt rá végül, hogy önmagában, törvénysértő minősítés vagy a Btk. más szabálya megsértésének hiányában a bünteteskiszabás felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, következésképpen anyagi jogszabálysértés hiányában a bünteteskiszabásra vonatkozó ítéleti rendelkezések megváltoztatására nincs törvényi lehetőség.

[32] Kifejtett érvei alapján a Legfőbb Ügyészség a támadott ítélet hatályában fenntartására tett indítványt.

[33] 3. Az I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta.

[34] Álláspontja szerint az átirat teljes egészében figyelmen kívül hagyja, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata és elvei megkövetelik a felülbírálat során eljáró másodfokú bíróság részéről, hogy érdemi és tartalmi indokát adja az elsőfokú bíróság döntésétől eltérő döntésének. Ez pedig az alapügyben nem teljesült.

[35] Érvelése szerint a védői feladatok minőségi ellátását megkövetelő eljárási szabályok azt a célt szolgálják, hogy a védői feladatokat ne láthassa el olyan ügyvéd, akinek védői pártatlansága megkérdőjelezhető. Ennek bírói garanciája pedig nem merülhet ki kizárólag az adott vádlott-védő viszonyának vizsgálatában, ezért a bíróság – az érintett terhelt vagy terhelt ezzel kapcsolatos kifogásától függetlenül – nem tűrheti el olyan védő eljárását, akinek a hatékonyságához kétség fér vagy akár csak kétség férhet. Ezzel párhuzamosan a bíróság alkotmányos intézményvédelmi kötelezettsége sem korlátozódik arra, hogy egyetlen terhelt-védő kontextusában szerezzen érvényt a szaktörvényben körülírt, alkotmányos garanciát jelentő szabálynak, ellenkezőleg, minden terhelt számára garantálnia kell a tisztességes eljárás követelményét.

[36] Véggökvetkeztetésül kifejtette, hogy a bíróság objektív intézményvédelmi kötelezettsége szembekerülhet a szabad védőválasztás elvével, amely csak szélsőséges esetben lehet alkotmánybírói megítélés tárgya. Éppen ennek elhárítása érdekében rögzíti a törvény a védő kizárására vonatkozó szabályokat, amelyek egyúttal a tisztességes eljárás védelmét szolgáló alkotmányos kötelezettség érvényre juttatását szolgálják.

[37] 4. Az I. rendű terhelt a Kúriára 2023. január 5-én érkezett beadványában a Be. 43. § (2) bekezdésének szabályait idézve közvetlenül is a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésének szükségessége mellett érvelt.

[38] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[39] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[40] 2.1. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósít meg, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[41] Az alapügyre is irányadóan a kötelező védelemmel érintett ügyben a bíróság által megtartott tárgyaláson a Be. 43. § (1)-(2) bekezdésében írt kizárási ok ellenére eljáró védőt jelen nem lévőnek kell tekinteni, mert a terhelt eljárási törvényben rögzített szabályoknak megfelelő védelme ilyen esetben nem biztosított. A kizárt védő részvétele a tárgyaláson ezért megvalósítja a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt, felülvizsgálatra is alapot adó abszolút eljárási szabálysértést.

[42] Az I. rendű terhelt védője útján előterjesztett indítványában azonban a büntetőeljárási törvényben tételesen felsorolt kizárási ok egyikét sem jelölte meg. Az I. rendű terhelt önálló beadványában a Be. 43. § (2) bekezdésének felhívásával igényelte a védő kizártságának kimondását; ez azonban nyilvánvalóan téves, hiszen a védő egyedül a III. rendű terhelt védelmében járt el. Kizárási ok hiányában az indítványozó által megnevezett védő sem lehetett kizárt védő, ezért tárgyalási részvétele okszerűen eljárási szabálysértést sem eredményezhetett.

[43] Ehelyett az I. rendű terhelt védője útján kizárt védőként való értékelésének igényét a Be. 3. § (1) bekezdésében az alapvető rendelkezések között deklarált hatékony védelemhez fűződő jogból eredeztette.

[44] Ezzel összefüggésben a Kúria az alábbiakat tartja szükségesnek kifejezni.

[45] A bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges és mindenkre kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról [Be. 456. § (1) bekezdés], ekként a felülvizsgálat rendkívül jogorvoslatként a jogerő áttörésének kivételes, kizárólag a törvény által meghatározott esetekben igénybe vehető eszköze.

[46] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményét a jogerő intézménye hozza összhangba, mégpedig a jogbiztonság elsődlegessége alapján. A jogerő intézménye, alaki és anyagi jogerőként való pontos meghatározottsága a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény. Az Alkotmánynak (Alaptörvénynek) megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett beállott jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához és irányadó voltaához alapvető alkotmányos érdek fűződik. A jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, mikor támadható meg egy bírósági határozat rendes fellebbezési jogorvoslattal, illetve, hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, s hogy mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslattal nem támadható [9/1992. (I. 30.) AB határozat indokolás V.4. pontja].

[47] Az Alkotmánybíróság által szabott elveknek megfelelően a Be. kimerítően sorolja fel azokat a feltételeket, amelyek mellett a jogerős – végleges és mindenkre kötelező döntést hordozó – ítélet érdemi felülbírálati felülvizsgálati eljárás keretében megtörténhet. A Be. 3. § (1) bekezdése nem illeszkedik e szabályok közé, mert védő kizárásának alapjául nem szolgálhat, így a Be. 608. § (1) bekezdés szerinti eljárási szabálysértés megállapítására sem vezethet. Ekként az I. rendű terhelt védője nem hivatkozott olyan szabályra, amelynek mentén a törvény lehetőséget biztosítana a jogerő áttörésére, ezért az indítványban állított eljárási szabálysértésről – felülvizsgálati eljárás keretében – történő állásfoglalás kizárólag a törvény ellenében, következésképpen a hivatkozott AB határozat szerint a jogbiztonsághoz fűződő alkotmányos érdek sérelmével lenne elvegezhető.

[48] Az előbbieken túlmenően, a Be. 3. § (1) bekezdésében írt „hatékony” védelemhez való jog, illetve – a bíróság oldaláról nézve – a hatékony védelem biztosításának kötelezettsége az I. rendű terhelt védőjének okfejtésével szemben nem a védő eljárásának bírói kontrollját jelenti, és különösen nem teremt törvényi alapot a beavatkozáshoz a bíróság számára annak érdekében, hogy ne járjon el olyan védő, „akinek a hatékonyságához kétely fér, vagy férhet”.

[49] Ehhez képest a hatékony védelemhez való jog sem a védő „hatékonyságának” bíróság általi folyamatos figyelemmel követését írja el. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatában a jogállami büntetőeljárás korlátozhatatlan minősége az eljárás tisztessége, amelynek egyik eleme az a követelmény, hogy a terhelt védelemhez való joga hatékonyan érvényesüljön {8/2013. (III. 1.) AB határozat [27]}. A védelemhez fűződő alkotmányos alapjog azt követeli meg a bűnügyekben eljáró hatóságoktól, hogy biztosítsák az alapjogban rejlő részjogosítványok hatékony érvényesülését {8/2013. (III. 1.) AB határozat [45]}. A bíróság kötelezettsége tehát arra terjed ki, hogy a büntetőeljárási törvény szabályainak betartásával szavatolja a terhelt számára az ellene emelt váddal szembeni hatékony védekezés lehetőségét, arra azonban semmiképpen, hogy a védő tevékenységét célszerűségi szempontból értékelve, a Be. 43. § (1)-(2) bekezdésében biztosított törvényi alap nélkül az eljárásból való kizárása felől döntést hozhasson.

[50] Ezzel összhangban a Kúria már korábban kifejtette, hogy a bíróság kötelessége a védő kirendelésével kizárólag a hatékony védelem lehetőségének a megteremtésére korlátozódik, azonban nem tehető felelőssé a kirendelt védő tényleges tevékenységének hatékonyságáért (Bfv.II.1068/2017/9.).

[51] 2.2. Az I. rendű terhelt eljárási szabálysértést kifogásoló okfejtése azonban nem csupán azért törvényben kizárt, mert nélkülözi a hivatkozást a védőként eljáró védő kizárására jogalapot teremtő törvényi rendelkezésre.

[52] Amint arra a Legfőbb Ügyészség is helyesen utalt, a Be. felülvizsgálatra jogosultak körét meghatározó 651. § (1)-(2) bekezdésének, valamint a felülvizsgálat terjedelmét megszabó 659. § (5)-(6) bekezdésének egybevetéséből az következik, hogy a felülvizsgálat – erre alapot adó ok esetén is – csak arra a terheltre nézve folytatható le, akinek javára vagy terhére felülvizsgálati indítványt nyújtottak be (EBH 2013.B.2.II.). A védő csak a védencére nézve jogosult felülvizsgálati indítványt előterjeszteni, ezért az ügyben szereplő más terhelttel kapcsolatos eljárási szabálysértésre nem hivatkozhat (BH 2018.10.). Felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozat felülbírálatára és a jogerő feloldására csak annak a terheltnek a tekintetében kerülhet sor, akire nézve a felülvizsgálati ok megvalósult. A Kúria a felülvizsgálatot hivatalból nem terjesztheti ki az alapügy olyan terheltjére, akire felülvizsgálati indítványt nem terjesztettek elő (BH 2018.7.).

[53] Az I. rendű terhelt védője pedig valójában a III. rendű terheltet érintő eljárási szabálysértés megvalósulását állította, hiszen a III. rendű terhelt védőjét tartotta kizártnak. Ezzel szemben maga sem vitatta, hogy az I. rendű terhelt védelmében a bíróság tárgyalásán a kizárási okkal nem érintett védő jelenléte biztosított volt. Magából az indítványból is kiolvashatóan fel sem merülhet tehát, hogy az I. rendű terheltet érintően a tárgyaláson való kötelező védői részvételt előíró Be. 434. §-a sérült volna, ekként a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott felülvizsgálati ok beálltára vezetően a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltétlen eljárási szabálysértés megvalósulhatott volna.

[54] Ha pedig az I. rendű terhelt védelme a tárgyaláson biztosított volt, kézenfekvő módon a jogerős ítélet Be. 663. § (2) bekezdése alapján indítványozott hatályon kívül helyezését követő megismételt eljárás is céltalan lenne, hiszen nem állt be olyan, az I. rendű terheltet érintő eljárási szabálysértés, amelyet a megismételt tárgyalás orvosolna. Következésképpen, a (valóan) kizárt védő eljárása során felmerülő, és a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt okból megvalósuló, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés csak a kizárt védő és az adott terhelt vagy – több terhelt védelme esetén – terheltek viszonyában értelmezhető; így nincs helye hatályon kívül helyezésnek a kizárt védő eljárásával nem érintett terheltek esetében, mivel a védő az általa képviselt terhelt vagy terheltek személyéhez kötötten az ő érdekükben jár el (BH 2020.272.I.).

[55] Ekként a III. rendű terhelt védelmének ellátásával összefüggő esetleges eljárási szabálysértés – az ő tekintetében felülvizsgálati indítvány benyújtására jogosultak indítványának hiányában – nem vizsgálható. A jogerő tiszteletben tartása ugyanis a terhelt – így a jelen ügy III. rendű terheltjének – azon, Alaptörvényből fakadó joga, hogy az általa elkövetett cselekmény vonatkozásában meghozott ítéletet – meghatározott feltételek teljesülése után már – véglegesnek (...) tekinthesse {3103/2013. (V. 17.) AB határozat [25]}.

[56] 2.3. Az előbbieken kifejtettek okán a Kúria a teljesség igényével utal az alábbiakra.

[57] A Fővárosi Törvényszék a 2020. június 29-én kelt 31.B.1373/2019/76. számú végzésével rendelt ki védőt a III. rendű terhelt védelmére, amelynek nyomán a Budapesti Ügyvédi Kamara e napon védőt jelölt ki.

[58] A védő kijelölését követően a Fővárosi Törvényszék 2020. július 1-jén tartott tárgyalást, amelyen a bizonyítást befejezte. E tárgyalási határnapon a III. rendű terhelt

egyetlen nyilatkozatot tett, amelyben kijelentette, hogy az I. rendű terhelt vallomására és a vádkiegészítésre sincs észrevétele (31.B.1373/2019/83. számú jegyzőkönyv 4. oldal).

[59] Az ügyiratok tartalmával ellentétes tehát a felülvizsgálati indítvány [10] bekezdésében tett tényelődás, amely szerint a III. rendű terhelt a védő kirendelését követően terhelő vallomást tett az I. rendű terhelthez. Mivel a valóságban a III. rendű terhelt a védő közreműködése során a bizonyítási eljárás lezárásáig semminemű vallomást nem tett, e nemlétező vallomása értelemszerűen a védő által az I. rendű terhelttől kapott információkból sem építkezhetett.

[60] Megjegyzendő végül, a III. rendű terhelt a Fővárosi Ítéletábrára 2020. október 22-én, majd 2020. november 9-én érkezett beadványaiban valóban kifogásolta a védő eljárását, tartalmában azonban pontosan a felülvizsgálati indítványban kifejtettektől ellentétes okból. Amíg ugyanis az indítvány azon az állításon alapult, hogy a kizártnak vélt védő az I. rendű terhelt terhére visszaélt a tőle kapott információkkal, addig a III. rendű terhelt éppen azt sérelmezte, hogy a védő – az ő érdekeinek előmozdítása helyett – valójában az I. rendű terhelt érdekeinek figyelembevételével látta el a védelmét.

[61] 2.4. Mindemellett a jogerős ügydöntő határozat eljárási szabálysértés címén a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmére való hivatkozás sem alapozza meg a felülvizsgálatot. A tisztességes eljárás elve nem eljárási szabály, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott alkotmányos alapjog; érvényesülése a Kúria által a felülvizsgálati eljárásban – mivel az nem a Be. 649. §-ában megjelölt felülvizsgálati ok – közvetlenül nem vizsgálható.

[62] Végül, a hatályos Be. alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést – egyben felülvizsgálati okot – az indokolás egyetlen hibája valósíthat meg, és pedig, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont]. Ilyen ellentét fennállását pedig maga az indítvány sem állította.

[63] Az indokolási kötelezettségnek az ítélet felülbírálatra alkalmatlanságát eredményező megsértése [1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés III. a) pont] ugyanakkor 2018. július 1-je, a Be. hatálybalépése óta nem képez felülvizsgálati okot. Mivel a Be. által a felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértések felsorolásában az indokolási kötelezettség megsértése immár nem szerepel, ezért erre alapított érvek mentén a felülvizsgálat törvényben kizárt (BH 2019.261.III.).

[64] 3.1. Ezzel szemben az indítványozónak a büntető anyagi jog szabályainak megsértését kifogásoló okfejtése már az indítvány érdemi elbírálását teszi szükségessé.

[65] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont első fordulata szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést.

[66] A terhelt védője útján előterjesztett indítványában azt kifogásolta, hogy a bíróság jogerős ítéletében tévesen minősítette a terhelt cselekményét kábítószer birtoklása helyett kábítószer-kereskedelem büntettének és emiatt törvénysértően súlyos büntetést szabott ki. Ezért az indítvány ezen részében az indítványban hivatkozott felülvizsgálati okok közül a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglaltaknak megfelel.

[67] Ugyanakkor a felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás

az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg (BH 2004.102., BH 2021.280.).

[68] 3.2. Az indítvány alapján eldöntendő anyagi jogi kérdés tehát, hogy az irányadó tényállás társít-e olyan tényeket az I. rendű terhelt magatartásához, amelyek kizárólag a Btk. 176. §-ába ütköző kábítószer-kereskedelem törvényi tényállási elemeinek feleltethetők meg, avagy e tények alapján a törvényben megkívánt tényállási elemek nem teljesülnek maradéktalanul, illetve az I. rendű terhelt cselekvősége nem lépi túl a Btk. 178. §-a szerinti kábítószer birtoklása büntettének a kereteit.

[69] A Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság az 1/2007. Büntető jogegységi határozatában vette számba a kereskedéssel megvalósuló kábítószer-kereskedelem ismérveit. Eszerint a kereskedés rendszeresen ismétlődő, anyagi haszon érdekében folytatott adásvétel. A kábítószerrel kereskedés ezért a forgalomba hozatalnál tágabb elkövetési magatartás, amely folyamatos tevékenységek, rendszeres, ismétlődő adásvételek által valósul meg. Haszonszerzésre irányul, és magába foglal minden olyan tevékenységet, amely elősegíti, hogy a kábítószer eljusson a viszonteladóhoz vagy a fogyasztóhoz. Ilyen a kábítószer kereskedés céljából történő megszerzése, készletezése is, amely magatartás befejezett önálló tettesi cselekmény.

[70] A kereskedés tehát sokrétű magatartást fed le, amely távolról sem korlátozódik csupán a fogyasztókkal történő adásvételi ügyletek lebonyolítására. Felöleli a fogyasztók részére eladásra szánt kábítószer termesztését, előállítását, szállítását és tárolását egyaránt.

[71] Az idézett jogegységi határozaton alapuló bírói gyakorlat következetes, hogy a (kereskedési típusú elkövetői magatartásra irányuló) célzatos, de önmagában még csak a kábítószer birtoklásának valamely elkövetési magatartását kimerítő cselekvés már a kábítószer-kereskedelem része, nem csupán arra irányuló előkészület; annak kifejtésével az elkövető a kábítószer-kereskedelem tényállásába lép. Ennek megfelelően a kábítószer kereskedés céljából történő megszerzése, készletezése önmagában is kereskedésnek számít (BH 2017.144.). A kábítószernek kereskedés céljából történő megszerzése, készletezése és az ezekhez kapcsolódó többletmagatartás nem kereskedés kísérlete, hanem befejezett, önálló cselekményt valósít meg (BH 2020.350.).

[72] Azaz, a kábítószer valójában már a továbbértékesítési célú megszerzésével is kereskedelmi forgalomba jut, ezért e magatartás a kábítószer-kereskedelem keretei között nyer értékelést {Bfv.II.691/2021/18 [69] bekezdés}.

[73] Elvi éllel rögzíthető tehát, hogy a kábítószernek a Btk. 176. § (1) bekezdésében írt céllal való, a Btk. 178. § (1) bekezdése szerinti birtoklása kábítószer-kereskedelem. Ellenkező esetben nem lenne különbség a magáncélú és a kereskedési célú kábítószer-birtoklás megítélése között (Bfv.II.969/2019/7.).

[74] Az irányadó tényállás pedig jelen esetben is pontosan e magatartást rója fel az I. rendű terheltnek, amikor:

- a tényállás bevezető részében rögzíti, hogy az I. rendű terhelt terhelt-társaival kábítószer Magyarországra történő, kereskedelmi célú behozatalával foglalkozott,
- a II. tényállási pontban részletezi, hogy az I. rendű terhelt instruálta a kokain beszerzése céljából kiutazó IV. rendű terheltet, kiutazás előtt a repülőtérré szállította, majd hazaérkezése után a behozott kábítószerrel együtt gépkocsival elhozta,
- a III. tényállási pontban kifejti, hogy az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt részére érkező, marihuánát tartalmazó külföldi küldemény II. rendű terhelt általi átvételével megbízott tanú 1-től elhozta, majd a III. rendű terhelnél elrejtette (raktározta, készletezte) a küldemény tartalmának egy részét képező 11 csomag marihuánát.

[75] Mivel az I. rendű terhelt tényállásban rögzített valamennyi, közvetlenül a kábítószerre irányuló magatartása (a II. tényállási pontbeli gépkocsival való, országhatárokon átvélt szállítás, illetve a III. pontbeli készletezés) a bevezető részben írtak szerinti kereskedelmi (rendszeres adásvételek révén megvalósuló haszonszerzési) célokat szolgált, azaz, végső soron a kábítószer fogyasztókhoz való eljuttatását célzó cselekvéssornak az I. rendű terhelt maga is aktív, tevőleges részese volt, ezért a jelentős mennyiségű kábítószerre tanúsított magatartása kábítószer-kereskedelem büntettként minősül.

[76] A Fővárosi Ítéltábla tehát helyesen állapította meg az I. rendű terhelt bűnösségét a Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulatába ütköző, és a (3) bekezdés szerint minősülő, társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntettkében.

[77] Az I. rendű terhelt cselekményének maradéktalanul helyes minősítésére tekintettel pedig a kiszabott büntetés csak akkor vizsgálható, ha a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, így a büntetést a bűncselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeret figyelmen kívül hagyásával, avagy az irányadó büntetési tételkereten belül ugyan, de a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megsértésével szabták ki (BH 2016.264.II.). A törvényes minősítés mellett a mérlegelési jogkörben, a törvényes keretek között kiszabott büntetés mértéke viszont a felülvizsgálati eljárásban nem támadható (BH 2017.219.II.).

[78] Jelen esetben a jogerős ítélet nyolc év szabadságvesztést szabott ki az I. rendű terhelttel szemben, amely az öt évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztésben meghatározott büntetési tétel keretei közé esik. A büntetés kiszabására vonatkozó szabályt rögzítő, mérlegelést nem tűrő büntető anyagi jogi szabály sérelme ezért nem vethető fel.

[79] Következésképpen, a cselekmény törvényes minősítése mellett, a Btk. más szabályának megsértése nélkül a törvényes büntetési tételkeret határain belül kiszabott szabadságvesztés sem érinthető.

[80] Az indítványban a felülvizsgálat okaként szintén megjelölt Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának megfelelő kifogást ugyanakkor az indítvány nem tartalmaz, hiszen nem állította, hogy a terhelt magatartása egyáltalán nem valósított meg bűncselekményt és a terhelt felmentésére sem tett indítványt. E felülvizsgálati okra hivatkozva az indítvány 24. pontja az adott bűncselekményben – azaz a kábítószer-kereskedelem büntettkében – való bűnösség megállapítását sérelmezte, ami tartalmilag a minősítés és azon keresztül a kiszabott büntetés támadását jelenti, ekként kizárólag a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti felülvizsgálati oknak felel meg és a Kúria abban a körben – a fent írtak szerint – vizsgálta.

[81] A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[82] A Kúria – a Kúria Elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezése nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[83] **IV.** A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[84] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila. s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró